

ŽILINSKÁ UNIVERZITA V ŽILINE
Univerzitná knižnica
UNIZA

Výročná správa o činnosti za rok 2024

10 Univerzitná knižnica

10.1 Všeobecné informácie

Univerzitná knižnica Žilinskej univerzity v Žiline (UK) je ústredným, koordinačným a poradenským pracoviskom Žilinskej univerzity. Hlavnou úlohou UK je poskytovať knižničné služby, spravovať univerzitný knižnično-informačný systém, získavať, odborne spracúvať, uchovávať, ochraňovať a sprístupňovať domáce a zahraničné, vedecké a odborné informačné dokumenty bez ohľadu na ich formu, spravovať a rozširovať národné a lokálne registre evidencie publikačnej činnosti podľa platnej vyhlášky.

UK v rámci svojej činnosti poskytuje služby:

- akvizičné,
- výpožičné,
- bibliograficko-informačné,
- rešeršné,
- konzultačné a vzdelávacie,
- evidenciu publikačnej činnosti a ohlasov,
- rezervácie tichých boxov,
- hand lab pre podporu kreativity a technickej činnosti,
- reprografické služby a 3D tlač,
- konzultačnú a administrátorskú podporu antiplagiátorského systému pre študentské práce Odevzdej.cz

Činnosť knižnice zabezpečuje 19 zamestnancov v dvoch oddeleniach:

- oddelenie tvorby fondov a informačných zdrojov,
- oddelenie knižničných služieb a používateľskej podpory.

10.1.1 Adresa

Žilinská univerzita v Žiline
Univerzitná knižnica
Ul. vysokoškolákov 24
010 26 Žilina

10.1.2 Riaditeľ

Mgr. Maroš Konečný
tel.: 0905 807 849, 041-513 14 50
e-mail: maros.konecny@uniza.sk

10.1.3 Najdôležitejšie udalosti roku 2024

- Implementácia nových informačných systémov:
 - REPČO – lokálny register evidencie publikačnej činnosti a ohlasov UNIZA,
 - TRITIUS – knižnično-informačný systém novej generácie,
 - príprava nového informačného systému na podávanie žiadostí o evidenciu publikačnej činnosti a ohlasov
- Zvýšenie počtu tichých boxov pre nerušené štúdium a spoluprácu používateľov
- Využívanie nových inovatívnych postupov a nástrojov pri tvorbe kreatívneho obsahu – Canva a ChatGPT
- Absolvovanie prednášok, školení a kurzov v oblasti umelej inteligencie zamestnancami UK
- Optimalizovanie a digitalizovanie pracovných procesov s cieľom ekologickej a energetickej efektivity
- Personálne zmeny a úpravy pracovných procesov s cieľom zrýchliť evidenciu ohlasov
- Organizovanie kultúrnych, spoločenských a vzdelávacích udalostí, ako napríklad: expertné knižnícké prednášky pre študentov stredných škôl, prednášky zamerané na činnosť EÚ a jej inštitúcií, informačné vzdelávanie zamerané na prácu s elektronickými informačnými zdrojmi, výstavy kníh, prezentácia na Noci vedy 2024 a ďalšie.

Čerpanie finančných prostriedkov v roku 2024

- Dotácie zo štátneho rozpočtu pridelené na základe rozhodnutia akademického senátu vo výške 479 498 € (nákup literatúry, databáz, elektronických zdrojov, knižničný systém DaWinci, REPČO, prevádzka knižnice, mzdové náklady)
- Príjmy z platených služieb 12 186,37 €
- Grant Zastúpenia Európskej komisie na Slovensku 30 400 € na činnosť Europe Direct (EDIC)

10.2 Základné odborné činnosti knižnice

10.2.1 Oddelenie tvorby fondov a informačných zdrojov

Oddelenie tvorby fondov a informačných zdrojov (OTFaZ) zabezpečuje centrálnu akvizíciu, evidenciu a spracovanie knižničných dokumentov UK vrátane čiastkových knižníc (ČK) na katedrách a jednotlivých pracoviskách. Ďalej sa zaoberá činnosťami spojenými s evidenciou publikačnej činnosti, umeleckej činnosti a ohlasov, evidenciou záverečných prác.

Budovanie fondov

V roku 2024 bolo na nákup knižničných dokumentov do fondu UK vrátane čiastkových knižníc vynaložených spolu 56 979,02 €. V roku 2024 bol zakúpený nový knižnično-informačný systém Tritius (KIS Tritius), do ktorého boli prevedené dáta k 1. 12. 2024 a následne sa pracovalo už v novom KIS Tritius.

Štruktúra čerpania finančných prostriedkov na nákup knižničných dokumentov podľa ich druhu je uvedená v tabuľke č. 1.

Tab. č. 1

Štruktúra čerpania finančných prostriedkov na nákup knižničných dokumentov			
Kategória	ČK v €	UK v €	Spolu
Knihy, e-knihy, skriptá, brožúry	14 114,04	17 914,65	32 028,69
Normy	949,24	0	949,24
Elektronické databázy	861,75	9 527,25	10 389
Periodiká	7 383,65	6 228,44	13 612,09
Spolu	23 308,68	33 670,34	56 979,02

Prírastok za rok 2024 je 1 483 knižničných dokumentov. Pre UK a ČK je evidovaných 6 typov prírastkov zapísaných v knižničnom systéme Dawinci do konca novembra 2024. Ide o nové prírastky zaevidované v rozpätí prírastkových čísel 271616-272209, 184332/p-185058/p, 003663/e-003720/e, 51210/n-51251/n, E00352 a X00044-X00059. Po prevode dát 1. 12. 2024 do nového KIS Tritius sa zmenil spôsob prírastkovania a pre všetky druhy dokumentov (okrem periodík) je už len 1 typ prírastku. V decembri tak bolo zaprírastkovaných 45 knižničných dokumentov v rozpätí prírastkových čísel 1000001-1000045. Všetky typy dokumentov (okrem periodík) budú v nasledujúcich rokoch pokračovať v tejto rade prírastkových čísel.

Na konci roka 2024 knižnica zakúpila 39 titulov nových elektronických kníh, ale z dôvodu prechodu na nový KIS Tritius bol zaevidovaný len 1 titul elektronickej knihy a to na ČK S. Ostatné tituly budú zaevidované v roku 2025. UK sprístupňuje ako dlhodobú výpožičku 41 kníh Centru vedecko-technických informácií SR. V roku 2024 pribudlo do fondu spoločenských hier a PC príslušenstva 16 ks spracovaných jednotiek. Počet knižničných jednotiek podľa typu prírastku pre ČK a UK v roku 2024 je uvedený v tabuľke č. 2.

Tab. č. 2

Počet knižničných jednotiek podľa typu prírastku			
Druh dokumentu	ČK	UK	Spolu
Knihy, skriptá a e-knihy	477	890	1 367
Hry a PC príslušenstvo	0	16	16
Normy	42	0	42
El. a audiovizuálne dokumenty	0	58	58
Spolu	519	964	1 483

Počet knižničných jednotiek podľa spôsobu nadobudnutia pre ČK a UK v roku 2024 je uvedený v tabuľke č. 3.

Tab. č. 3

Počet knižničných jednotiek podľa spôsobu nadobudnutia			
Spôsob nadobudnutia	ČK	UK	Spolu
Kúpa	438	346	784
Dar	62	593	655
Výmena	0	10	10
Iné	19	15	34
Spolu	519	964	1 483

Periodiká

V roku 2024 UK vrátane čiastkových knižníc odoberala 159 titulov/232 exemplárov periodík v tlačenej forme a 41 titulov periodík v elektronickej forme (online), z toho UK 30 titulov/32 exemplárov a ČK 28 titulov/53 exemplárov. Podrobnejší prehľad titulov a exemplárov, tlačených a online, slovenských a zahraničných, pre UK a ČK je uvedený v tabuľke č. 4.

Tab. č. 4

Podrobnejší prehľad titulov a exemplárov, tlačených a online, slovenských a zahraničných, pre UK a ČK							
Periodiká	Tlačené	Online	Spolu	Periodiká	Tlačené	Online	Spolu
Počet titulov	159	20	179	Počet exemplárov	232	40	272
UK	127	14	141	UK	127	16	143
ČK	71	14	85	ČK	105	24	129
Z toho slovenské	91	8	99	Z toho slovenské	144	25	169
UK	75	5	80	UK	75	7	82
ČK	41	9	50	ČK	69	18	87
Z toho zahraničné	68	12	80	Z toho zahraničné	88	15	103
UK	52	9	61	UK	52	9	61
ČK	30	5	35	ČK	36	5	41

Z 41 titulov online periodík je 20 titulov len v online verzii a 21 titulov zároveň v tlačenej aj online verzii.

Spôsob nadobudnutia periodík v roku 2024:

- kúpou – 149 titulov (83,3 %),
- darom – 24 titulov (13,4 %),
- výmenou – 6 titulov (3,3 %).

Evidovaných bolo 5 364 prírastkov periodík. Z uvedeného prírastku bolo pre UK evidovaných 2 974 čísel periodík, k nim bol tlačený aj čiarový kód. Z fondu periodík bolo z dôvodu obsahového zastarania v roku 2024 vyradených 4 656 prírastkov periodík celkovo. Z fondu UK bolo vyradených 4 169 prírastkov periodík.

Súčasťou fondu UK sú normy. UK zabezpečuje prístup k databáze slovenských technických noriem STN online, nákup tlačených noriem je nízky. Podľa Vestníka ÚNMS SR sa priebežne sleduje platnosť STN vo fonde a označuje v knižnično-informačnom systéme DaWinci zrušené normy. Rovnako sa bude pokračovať aj v novom KIS Tritius. V roku 2024 neboli vyradené neplatné normy z knižničného fondu.

Neoddeliteľnou súčasťou budovania fondu je aj priebežné vyradovanie morálne zastaraných, fyzicky poškodených či stratených knižničných dokumentov z fondu UK vrátane čiastkových knižníc.

Úbytok v roku 2024 je 1 069 knižničných dokumentov (okrem periodík). UK v roku 2024 vyradovала najmä obsahovo zastarané knižničné dokumenty, úbytkové čísla U079550 – U080619. Štruktúra úbytkov za rok 2024 je uvedená v tabuľke č. 5.

Tab. č. 5

Štruktúra úbytkov za rok 2024			
Druh dokumentu	ČK	UK	Spolu
Knihy, skriptá a e-knihy	264	805	1 069
Normy	0	0	0
Elektronické a audioviz. dokumenty	0	0	0
Spolu	264	805	1 069

Stav fondu UK vrátane čiastkových knižníc k 31. 12. 2024 (podľa Výkazu o školskej a akademickej knižnici škôl MŠVVaŠ SR 10 – 01) je uvedený v tabuľke č. 6.

Tab. č. 6

Stav fondu UK vrátane čiastkových knižníc	
Druh dokumentu	Počet knižničných jednotiek
Knižničné jednotky spolu	211 544
v tom knihy a viazané periodiká	174 002
audiovizuálne a elektronické dokumenty	3 816
záverečné a kvalifikačné práce	2 753
normy	30 914
hry a PC príslušenstvo	59
digitálne knihy z el. a audioviz. dokumentov	352
Počet titulov dochádzajúcich periodík	179
z toho zahraničné periodiká	80
Ročný prírastok knižničných jednotiek	1 483
v tom získané kúpou	784
darom	655
výmenou	10
inak	34
audiovizuálne a e-dokumenty	58
Úbytky knižničných jednotiek	1 069
Knižničné jednotky sprac. automatizovane	181 484
Knižničné jednotky vo voľnom výbere UK/Z	25 144

V nasledujúcej tabuľke č. 7 je uvedený prírastok knižničných dokumentov za rok 2024 a jeho percentuálne rozdelenie medzi ČK a UK.

Tab. č. 7

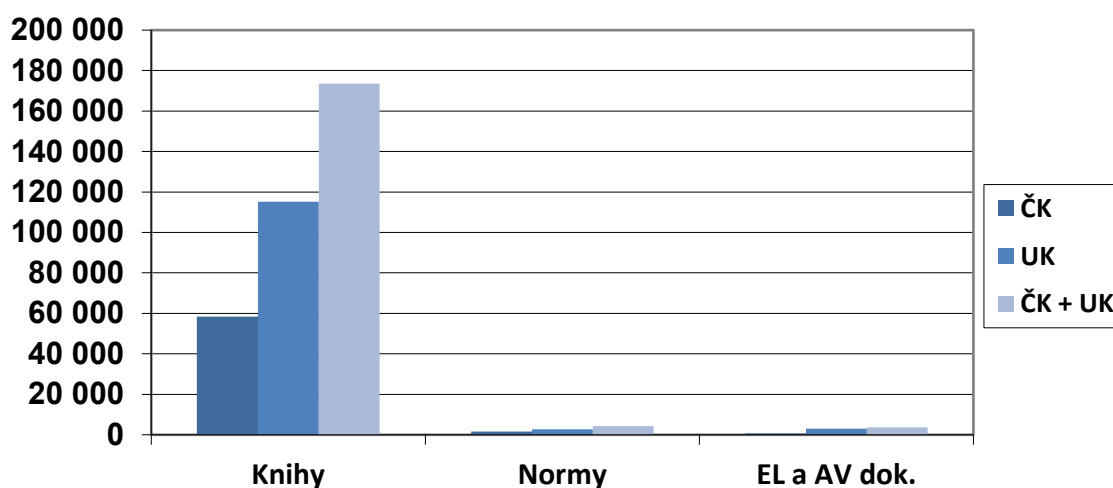
Prírastok knižničných dokumentov za rok 2024		
ČK	UK	Spolu
519	964	1 483
35 %	65 %	100 %

V tabuľke č. 8 je uvedený prehľad počtu knižničných dokumentov spracovávaných automatizovane pre ČK a UK (stav k 31. 12. 2024) a percentuálne rozdelenie fondu ČK a UK.

Tab. č. 8

Počet knižničných dokumentov spracovávaných automatizovane			
Druh dokumentu	ČK	UK	Spolu
Knihy, e-knihy, viazané periodiká, hry a PC príslušenstvo	58 358	115 230	173 588
Normy	1 525	2 753	4 278
Elektronické a audiovizuálne dokumenty	672	2 946	3 618
Spolu	60 555	120 929	181 484
Spolu v %	33,37 %	66,63 %	100 %

V grafe č. 1 je zobrazený prehľad počtu knižničných dokumentov spracovávaných automatizovane pre ČK a UK podľa typu dokumentu.

Graf č. 1 Automatizovane spracovávané dokumenty

Pokračovalo sa v metodologickej činnosti najmä smerom k čiastkovým knižniciam. V čiastkových knižniciach bol inštalovaný knižnično-informačný systém DaWinci väčšinou pri výmene počítača alebo zmene pracovníka povereného vedením čiastkovej knižnice. Celkovo boli v roku 2024 realizované 4 inštalácie DaWinci v čiastkových knižniciach s lokáciami: IS, KAIN, CTT a SIL. Ku koncu roka sa inštalácie už nerealizovali kvôli prechodu na nový KIS Tritius.

Bolo realizované 1 školenie k systému DaWinci a správe ČK v tomto systéme a to v súvislosti so založením novej čiastkovej knižnice CTT.

Priebežne bola aktualizovaná databáza čiastkových knižníc (zmena zodpovedného pracovníka ČK, zmena názvu). V roku 2024 zrušila svoju činnosť k augustu ČK ELELM z dôvodu rušenia Inštitútu Aurela Stodolu. Knihy budú však vyradené až v roku 2025. V databáze je v súčasnosti 126 záznamov čiastkových knižníc. Niektoré katedry a útvary majú viac lokačných značiek ČK. ČK aktívnych na fakultách, katedrách, ústavoch a pracoviskách UNIZA je 104.

Elektronické služby a rešeršná činnosť

- UK zabezpečovala prístup do elektronických informačných zdrojov, vlastných aj externých.
- UK zakúpila prístup do platformy Statista pre celú UNIZA.
- UK sprístupňuje e-booky od viacerých vydavateľstiev, e-časopisy, normy, e-skriptá, e-databázy.
- V roku 2024 zamestnanci knižnice vypracovali 168 rešerší (z toho 156 platených).
- Zamestnanci oddelenia zaevidovali 8 431 elektronických referenčných služieb (bez e-formulárov).
- Počet prístupov do databázy slovenských technických noriem STN online v roku 2024: 216.

Počet vyhľadávaní a prístupov do EIZ

Počet vyhľadávaní: 225 063

Počet zobrazených plnotextových dokumentov: 197 014

Elektronické informačné zdroje

Tab. č. 9

Štatistika využívania e-databáz		
Databáza	Vyhľadávania	Stiahnutia
Knovel	370	3 662
IEEE xlore	5 986	57 557
Web of Science	129 485	
Statista	12 799	1 182
ProQuest (bez ebookov)	3 056	4 484
Science Direct	10 372	86 860
Scopus	55 210	
SpringerLink	2 121	37 746
STN normy		216
Summon	5 664	
E-booky (zaprástkované)		955
E-skriptá		4 352
Spolu	225 063	197 014

E-skriptá

UK sprístupňuje cez svoju webovú stránku aj zdigitalizované e-skriptá. V roku 2024 bolo sprístupňovaných celkom 34 titulov, ktoré boli zobrazené 4 352-krát.

Registrácia publikačnej činnosti a ohlasov zamestnancov UNIZA

V roku 2024 bolo pridaných 2 363 záznamov do databázy DaWinci (OPAC) + REPČO, do databázy CREPČ 2 bolo spracovaných 5 365 záznamov, z toho:

- 1 980 záznamov s rokom vykazovania 2024,
- 25 577 záznamov upravených po importe z CREPČ1.

Prehľad evidencie ohlasov:

- do databázy DaWinci + REPČO sa zaevidovalo 4 282 ohlasov,
- do CREPČ 2 sa zaevidovalo 5 560 ohlasov.

Cez webový formulár bolo registrovaných 1 556 záznamov publikačnej činnosti a ohlasov bolo z e-formulárov zaevidovaných 3 527. Databáza PČ REPČO obsahuje 620 086 záznamov, z toho záznamov PČ na UNIZA 53 206. Registrované dokumenty boli zaradené do archívu publikačnej činnosti.

Na požiadanie bolo vygenerovaných 30 výstupov publikačnej činnosti pre autorov a pracoviská UNIZA. Pre účely rozpočtu, hodnotenia, do výročnej správy a pod. boli vypracované tabuľkové výstupy celkovo 35-krát.

Katalóg záverečných prác

Zo systému evidencie záverečných a postgraduálnych prác EZP bolo do katalógu UK, ktorý využíva UNIZA, prevzatých 1 335 záznamov na revidovanie, editovanie a doplnenie metadát. Celkový počet záverečných prác v katalógu k 31. 12. 2024: 57 305.

Prideľovanie Digital Object Identifier (DOI)

UK ponúka centralizované registrovanie identifikátorov DOI. Služba zjednodušuje a unifikuje prideľovanie DOI pre publikácie vydané UNIZA. Službu prideľovania DOI môžu využiť všetky redakcie univerzitných časopisov prostredníctvom registrácie časopisu na webovej stránke UK.

Prideľovanie DOI je určené pre digitálne objekty vydané na UNIZA s jednotným prefixom pre celú univerzitu. DOI sú registrované cez službu Crossref koordinátorom zo strany UK, prípadne cez redakčný systém Actavia. DOI sa v rámci tejto služby prideľuje pre jednotlivé čísla odborných a vedeckých časopisov, pre jednotlivé články alebo pre kombináciu, kedy sa prideľuje unikátny DOI pre celé číslo časopisu, ale aj pre články v danom čísle. DOI je taktiež možné prideliť iným druhom dokumentov, ako sú zborníky, príspevky zborníkov, monografie, abstrakty a pod.

Po úspešných predchádzajúcich rokoch sa aj tento rok pokračovalo s registráciou DOI pre aktuálne čísla časopisov a zborníkov uvedených v tabuľke č.10.

Tab. č. 10

Štatistika pridelených DOI Univerzitnou knižnicou UNIZA a systémom Actavia				
Názov	Typ dokumentu	Pracovisko	Spôsob pridelenia	Počet pridelených DOI
Komunikácie	Vedecký časopis	UNIZA	Actavia	55
Transport and Communications	Vedecký časopis	FPEDAS	Actavia	3
Pošta, Telekomunikácie a Elektronický obchod	Vedecký časopis	FPEDAS	Actavia	3
AEROjournal	Vedecký časopis	FPEDAS	UK UNIZA	5
Krízový manažment	Vedecký časopis	FBI	UK UNIZA	24
Technológ	Vedecký časopis	SjF	UK UNIZA	58
Práce a štúdie	Zborník	FPEDAS	UK UNIZA	55
Súčasný problémy v koľajových vozidlách – PRORAIL 2023	Zborník	SjF	UK UNIZA	46
Vysokoškolské učebnice			UK UNIZA	1
Spolu				250

Redakčný systém Actavia

UK aj v roku 2024 plnila úlohu koordinátora a správcu centrálneho modulu Actavie.

V tomto roku sa opäť zaznamenal progres v oblasti správy univerzitných časopisov. Redakcie časopisov Komunikácie, Transport and Communications a Pošta, Telekomunikácie a Elektronický obchod aj tento rok pokračovali vo využívaní tohto systému. Vo fáze príprav na využívanie tohto systému je redakcia časopisu Krízový manažment. UK má prístup do modulu centrálnej správy, čím zabezpečuje okamžitý prístup k štatistikám DOI pridelených cez Actaviu.

Cieľom tohto systému je centralizovať a uľahčiť prácu redakcií, je možné ho implementovať aj pre ostatné redakcie univerzitných časopisov.

Antiplagiátorská kontrola - Služba Similarity Check

Zamestnanci a redakcie univerzitných časopisov, ktorým UK prideľuje DOI, majú možnosť využiť službu overenia originality prác. UK na to využíva službu Similarity Check, ktorá funguje pod platformou iThenticate. Tá predstavuje celosvetovo najväčší software na detekciu a kontrolu plagiátorstva v odbornom publikovaní. Služba Similarity Check umožňuje overovanie len tých dokumentov, ktoré už

boli publikované a majú pridelené DOI 10.26552 (Univerzitné DOI) cez CrossRef alebo tie, ktoré redakcia plánuje publikovať.

Za rok 2024 bolo celkovo overených 173 dokumentov, ktorých priemerná percentuálna zhoda predstavovala 22 %, čo predstavuje pokles v priemernej zhode o 3 % oproti minulému roku.

Antiplagiátorská kontrola – Odevzdej.cz

V roku 2024 sa pokračovalo vo využívaní systému na určovanie podobnosti dokumentov, tzv. potenciálnych plagiátov, pre účely overovania originality študentských zadaní a semestrálnych prác - Odevzdej.cz. Implementácia takéhoto systému výrazne zvyšuje účinnosť v prevencii neoprávneného kopírovania v akademickom prostredí a zefektívňuje proces hodnotenia akademických textov. Za rok 2024 bolo skontrolovaných celkovo 5 190 dokumentov.

Publi.cz

UK pokračovala v koordinovaní webovej knižnice Publi.cz na UNIZA. Ide o cloudovú platformu, ktorá funguje ako knižnica v digitálnom priestore. Pre študentov predstavuje ďalší zdroj elektronických informácií a autorom poskytuje možnosť zverejniť svoju publikáciu online a zvýšiť jej dosah v medzinárodnom priestore. V roku 2024 bola platforma uniza.publi.cz zobrazená 1 543-krát.

10.2.2 Oddelenie knižničných služieb a používateľskej podpory

Oddelenie knižničných služieb a používateľskej podpory (OKSaPP) je oddelenie, ktoré navštívi čitateľ v knižnici ako prvé. V požičovni, ktorá je súčasťou oddelenia, dostane návštevník prvotné informácie o poskytovaných službách knižnice. Tu prebieha registrácia čitateľa, samotný výpožičný proces získavania objednaných publikácií na absenčné požičiavanie, okrem toho poskytovanie reprografických služieb. V študovniach sú k dispozícii publikácie, časopisy a iné informačné zdroje pripravené na prezenčné výpožičky. Ponuka, kvalita a dostupnosť služieb oddelenia sú rozhodujúce faktory pre dosiahnutie spokojnosti používateľov. Úlohou oddelenia je prijímať návrhy a podnety od návštevníkov, zdokonaľovať a rozširovať ponúkané služby, skvalitňovať prostredie. Používateľ knižnice je vtedy spokojný, keď ju opakovane navštevuje, vždy nájde niečo nové, pútavé a zaujímavé. A práve to je dôvod, prečo je našou snahou a cieľom hľadať, vytvárať, rozširovať a ponúkať také služby, ktoré zaujmú a pritiahnu používateľov knižnice na opakovanú návštevu.

OKSaPP tvoria: požičovňa, Copycentrum, študovňa 1 – technická študovňa, študovňa 2 – všeobecná študovňa, tiché boxy: Kooltiki – M, L, XL, Mozgovňa a Creo Lab.

Používatelia

V roku 2024 mala UK zaregistrovaných 4 889 používateľov v kategóriách: študenti – 4 535, zamestnanci – 85, verejnosť – 82, ZŤP – 12, MVS – 83, služobní čitatelia – 86, knihovníci ČK - 6.

Návštevníci knižnice: 22 386

Z toho:

- Počet návštevníkov v požičovni: 7 547
- Počet návštevníkov študovni: 4 894

- Počet návštevníkov internetu: 348
- Návštevníci reprografie: 7 848
- Návštevníci UFO ni: 315
- Návštevníci zón + Creo Lab: 1 434

V roku 2024 návštevnosť knižnice a využívanie služieb vzrástla o 7,4 % v porovnaní s rokom 2023. Nielen využívanie študovní, ale najmä tiché boxy a mozgovňa, boli pravidelne rezervované a navštevované študentami. Tie boli využívané najmä pri príprave študentov na semináre či pri príprave zadaní.

Výpožičky

V uplynulom roku sa zapožičalo 15 816 knižničných dokumentov. Počet dokumentov, ktoré boli požičané mimo knižnice bol 10 456 – výpožičky absenčné (realizované v požičovni + prolongácie). Medzi najpožičiavanejšie tituly boli v uplynulom roku: Základy ekonómie, Konštruovanie, Základy ekonomickej teórie, Kapitálové a investičné teórie.

Tab. č. 11

Štruktúra požičaných knižničných dokumentov	
Celkový počet požičaných knižničných dokumentov	15 816
Knihy, pomoc. prírastok v študovni, periodiká záverečné a kvalifikačné práce, hry a príslušenstvo	5 348
Normy	12
Absenčné výpožičky – požičovňa	5 886
Prolongácia	4 570

Bibliobox

V roku 2024 využilo bibliobox na vrátenie knižničných dokumentov 153 registrovaných čitateľov UK. Počet vrátených titulov bol 359. Tento spôsob vrátenia kníh do knižnice má svojich stálych priaznivcov, treba však poznamenať, že aj noví čitatelia - študenti, vítajú takúto formu vrátenia výpožičiek. Bibliobox bol najčastejšie využívaný v mesiacoch marec a jún.

Medziknižničná výpožičná služba a Medzinárodná medziknižničná výpožičná služba (MVS a MMVS)

V roku 2024 bolo evidovaných 218 objednávok MVS a MMVS, z toho 112 boli objednávky čitateľov našej knižnice, ktoré boli zaslané iným knižniciam, 76 boli evidované objednávky iných knižníc, ktoré využili MVS pre požičanie dokumentov z nášho knižničného fondu. Okrem MVS boli na základe dopytu používateľov UK UNIZA vybavené aj objednávky MMVS v počte 30. Najväčší dopyt po službe MVS zo strany čitateľov UK UNIZA bol zaznamenaný v mesiacoch február, marec a október. Najviac objednávok z iných knižníc bolo evidovaných v mesiaci február.

Tab. č. 12

Medziknižničná a Medzinárodná medziknižničná služba	
Počet registrovaných objednávok	218
z toho:	
MVS iným knižniciam	76
MVS z iných knižníc	112
MMVS	30
MVS	188

Vybrané ukazovatele na oddelení knižničných služieb a používateľskej podpory počas jednotlivých mesiacov v roku 2024

V tabuľke č. 13 sú uvedené vybrané ukazovatele knižnice v jednotlivých mesiacoch počas roka. Tabuľka dáva prehľadný obraz využívania služieb knižnice – výpožičky, návštevnosť, elektronická komunikácia používateľov s pracovníkmi OKSaPP v roku 2024.

V roku 2024 bol počet návštevníkov UK najvyšší počas mesiacov marec, október a november. Oproti roku 2023, v roku 2024 bol zaznamenaný nárast čitateľov o 1 544, čo je 7,4 %.

Tab. č. 13

Vybrané ukazovatele UK					
2024	Používatelia	Výpožičky	Návštevníci	EI. požiadavky	EI. referenčné služby
Január	360	1 494	1 359	120	167
Február	290	2 023	1 853	83	103
Marec	246	1 660	2 478	59	84
Apríl	790	1 427	2 270	69	88
Máj	82	1 116	2 339	55	72
Jún	25	578	873	30	35
Júl	33	614	330	27	30
August	1 370	455	192	0	0

September	914	1 452	1 765	12	13
Október	221	2 103	3 229	90	91
November	141	1 673	2 928	180	206
December	417	1 221	2 770	36	55
Spolu	4 889	15 816	22 386	761	944

Copycentrum

3D tlač si aj v roku 2024 zachovala svojich priaznivcov medzi používateľmi služieb knižnice a počet zadávateľov bol 66. Študenti ju využívali prevažne pri príprave svojich projektov a zadaní pri štúdiu, ale našli sa aj záujemcovia o 3D modely pre osobné záujmy.

Zvýšil sa počet zadávateľov služby – zhotovenie hrebeňovej väzby o 8 % v porovnaní s predchádzajúcim rokom.

V porovnaní s rokom 2023 návštevnosť Copycentra vzrástla o 562 používateľov.

Tab. č. 14

Intenzita využitia Copycentra		
Reprografia- Copycentrum	Počet	Suma v €
Kópie		
Platené	51 132	2 948,75
Služobné	40 359	
Skenovanie		
Platené	3	6
Služobné		
Laminovanie		
Platené	1	0,50
Služobné	18	
Hrebeňová väzba		
Platené	125	125,00
Služobné	13	
Špeciálna tlač		
Karta CREO plus	63	315,00
Farba foto		
3D tlač	5 545	223,80
Rešerš platené	153	306,00
rešerše expresné	15	30,00
rešerš - záznamy		
Manipulačný poplatok	1	1,00

E-copy	1 332	859,20
Spolu kópie	91 491	
Spolu návštevníci repro	7 848	
Spolu suma v €		4 867,70

V roku 2024 boli plne využívané služby obidvoch študovní. Počet návštevníkov narástol o 27,68 % v porovnaní s rokom 2023, čo predstavuje 4 894 používateľov. Študenti často a s obľubou využili možnosť relaxu pri spoločenských hrách či zaujímavom a dobrom časopise. Rozšírenie počtu tichých zón a Creo Lab výrazne prispeli k zvýšenému počtu návštevnosti knižnice. V roku 2024 bol počet návštevníkov v týchto priestoroch 1 434, kým v roku 2023 navštívilo tiché zóny 840 používateľov.

V uplynulom roku sa naďalej pokračovalo v online prezentovaní knižnice pre študentov, ale aj pre pedagógov. Na základe takéhoto spôsobu predstavenia priestorov knižnice a poskytovaných služieb, prišlo množstvo študentov do knižnice, ktorí sa stali pravidelnými návštevníkmi.

V oblasti rozvoja a používateľskej podpory je hlavným cieľom vyhľadávanie podnetov a na ich základe realizácia – nové služby a produkty pre používateľov a návštevníkov knižnice. Okrem toho príprava aktivít, ktoré sú pre čitateľov prínosné a zaujímavé. Komunikácia a realizácia požiadaviek je v podstate okamžitá, elektronická komunikácia s čitateľom je samozrejmou. Vďaka možnostiam nových technológií je možné získať iný, maximálne plastický obraz o percepcii služieb a komunite čitateľov a používateľov.

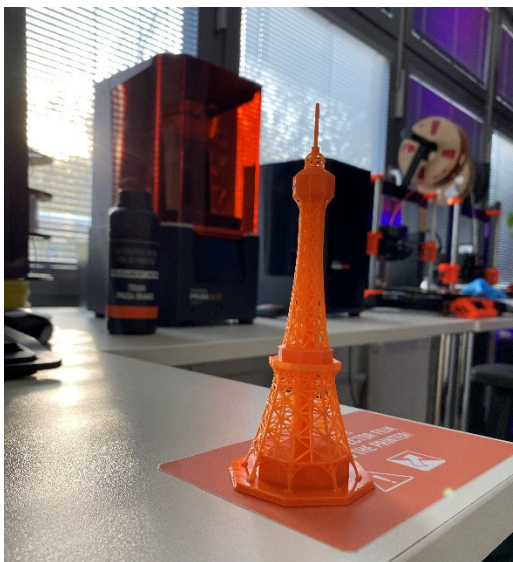
Creo Lab

V roku 2024 bol multifunkčný priestor Creo Lab v plnej prevádzke a jeho jednotlivé zóny si získali stabilnú obľubu medzi návštevníkmi a používateľmi knižnice. Kreatívna zóna s 3D tlačiarňou, laserovou gravírovačkou a Hand Lab bola tradične najvyužívanejšia, pričom 3D tlač sa stala osvedčeným favoritom. Multimediálna zóna, vybavená hernou konzolou PlayStation 5, slúžila študentom ako ideálny priestor na odreagovanie. Adaptabilná študovňa so svojim flexibilným vybavením, ako je dataprojektor a magnetická tabuľa, bola počas celého roka obľúbeným miestom na skupinové aj individuálne štúdium.

Obr. č. 1 Creo Lab s 3D tlačiarňou a multimediálnym kútkom

Koncom roka bola do kreatívnej zóny pridaná novinka – nová SLA tlačiareň Prusa SL1S SPEED, ktorá výrazne rozšírila možnosti 3D tlače. Všetky tieto zariadenia a služby boli aj naďalej dostupné držiteľom karty CREOplus, ktorá funguje na kreditnom systéme a umožňuje využívať celý potenciál Creo Labu, vrátane reprografických služieb v UK.

Obr. č. 2 Prvý výtlačok na novej tlačiarňi Prusa SL1S SPEED

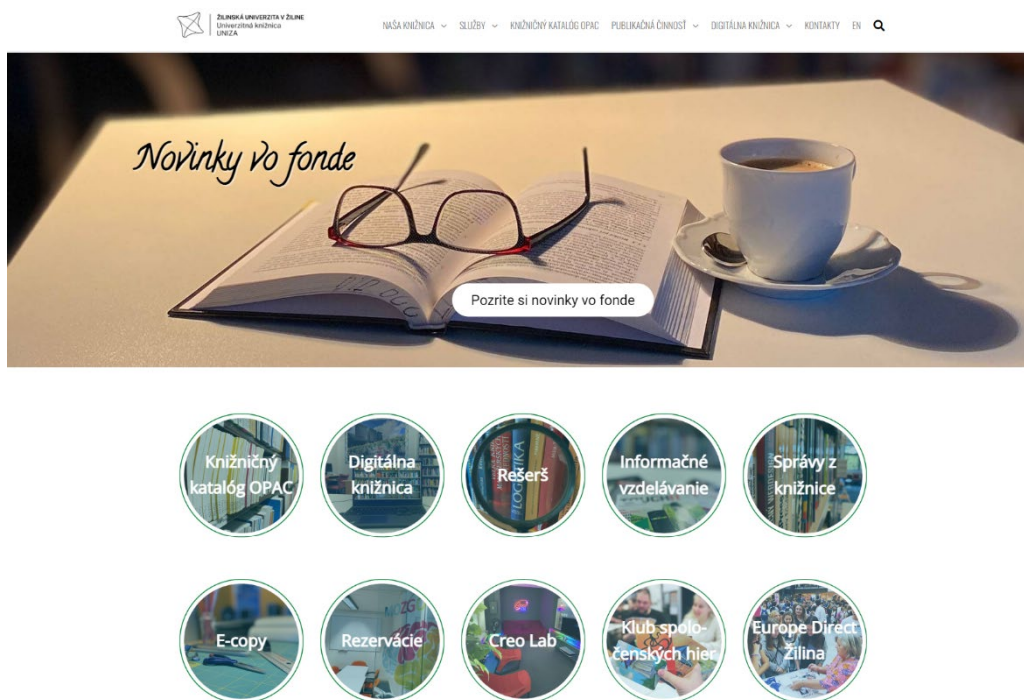
Webová stránka

Obr. č. 3 Google Analytics 1. 1. 2024 až 31. 12. 2024

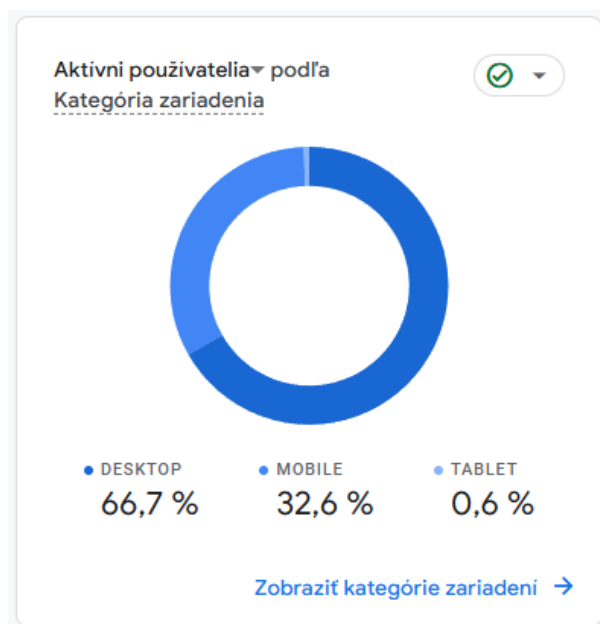
Sumár návštevnosti webovej stránky UK za rok 2024:

- 43 717 návštev (relácií),
- 91 128 zobrazení webových stránok,
- počet unikátnych používateľov našej webovej stránky sa zvýšil na 22 895.

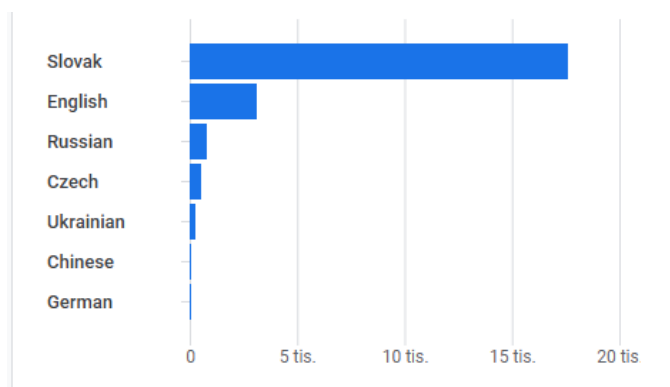

Obr. č. 4 Úvodná stránka webu UK

Najvyššiu návštevnosť webovej stránky už štandardne zaznamenávame v marci a na prelome septembra a októbra, čo úzko súvisí so začiatkom semestra. Na prehliadanie webu využívalo 66,7 % návštevníkov počítač, 32,6 % uprednostňuje mobilné zariadenia a 0,6 % pristupuje z tabletov. Čoraz viac používateľov pristupuje na webovú stránku z mobilných zariadení, čo dáva príležitosť ešte viac zlepšiť optimalizáciu pre mobilné platformy.

Obr. č. 5 Zariadenia používateľov webovej stránky

Obr. č. 6 Jazyk používateľov, ktorí pristupovali na webovú stránku

Anglickú verziu stránky navštívilo 3 251 používateľov, čo predstavuje 3,56 % z celkového počtu používateľov. Oproti minulému roku bol zaznamenaný nepatrný pokles v počte návštev anglickej verzie stránky.

☐ Cesta k stránke...ieda obrazovky ▾ +	↓ Zobrazenia	Aktívni používatelia	Počet zobrazení na aktívneho používateľa	Priemerný čas interakcie na aktívneho používateľa	Počet udalostí Všetky udalosti ▾
☐ Celkove	91 128 100 % z celku	22 481 100 % z celku	4,05 Priem. 0 %	0 s Priem. 0 %	159 992 100 % z celku
☐ 1 /	38 109	14 293	2,67	0 s	78 394
☐ 2 /katalogy/	4 409	2 325	1,90	0 s	7 520
☐ 3 /externe-databazy/	3 814	1 712	2,23	0 s	5 259
☐ 4 /en/elementor-171/	3 252	2 027	1,60	0 s	7 204
☐ 5 /digitalna-kniznica/	3 245	1 842	1,76	0 s	4 090
☐ 6 /e-copy/	3 029	1 232	2,46	0 s	5 056
☐ 7 /vzdialeny-pristup/	2 695	1 440	1,87	0 s	5 123
☐ 8 /kontakt/	2 551	1 547	1,65	0 s	3 631
☐ 9 /publikacna-cinnost/	1 956	1 041	1,88	0 s	2 507
☐ 10 /e-skripta/	1 735	923	1,88	1 s	2 516

Obr. č. 7 Prístupy na jednotlivé podstránky

Facebook

V roku 2024 sa publikovalo 161 príspevkov, ktoré mali spolu odozvu v počte 26 200 zobrazení. Priama aktivita znamená počet označení „like“, komentáre a zdieľania. Interakcie v sebe zahŕňajú priamu aktivitu (kliknutie na príspevok alebo priložený odkaz). Počet používateľov, ktorí sledujú stránku UK, narástol na číslo 873, čo je o 3,4% nárast oproti roku 2023.

Tab. č. 15

Facebook UK v roku 2023 a 2024		
Druh štatistiky	2023	2024
Počet príspevkov	205	161
Počet zobrazení	67 231	26 200
Interakcie	11 807	12 600
Priama aktivita	2736	2306
Sledovatelia	844	873

Najúspešnejšie príspevky

Najväčší dosah a interakcie dosiahla knižnica v roku 2024 s digitálnym reelsom o knižnici. Konkrétne príspevok z 29. júla 2024 Čítaj, relaxuj a zabav sa v modernej knižnici, ktorý používateľom predstavil

virtuálny teleport zamestnanca knižnice do priestorov budovy knižnice. Tento príspevok mal dosah 1,9 tisíc pozretí.

Ďalšie úspešné príspevky boli ohľadom spoločenských hier. Konkrétne v mesiaci marec dosiahol najväčšiu úspešnosť príspevok s názvom Žilinský Catan Cup zo 7. marca 2024 a v mesiaci apríl to bol príspevok s názvom Magický večer spoločenských hier zo 17. apríla 2024.

Tretí bol príspevok zo dňa 10. júna 2024, ktorý informoval o odchode PhDr. Aleny Mičicovej z postu riaditeľky Univerzitnej knižnice UNIZA. Celkovo oslovil 1 200 používateľov.

Instagram

Aj v roku 2024 UK v rámci marketingovej stratégie komunikovala s používateľmi cez sociálnu sieť Instagram. Táto komunikácia sa vyznačuje voľnejším štýlom a podávaním takzvanej „horúcej“ informácie aj pomocou „príbehov“.

Napriek menšiemu počtu príspevkov UK na svojom účte zaznamenala nárast interakcie a dosahu ako v predchádzajúcom roku. Príspevky sa používateľom zobrazili 42 800-krát a počet interakcií bol 834. Počet používateľov, ktorí sledujú UK Instagram, narástol oproti minulému roku o 85.

Tab. č. 16

Instagram UK v roku 2023 a 2024		
Porovnanie	2023	2024
Počet príspevkov	290	154
Počet sledovateľov	681	741

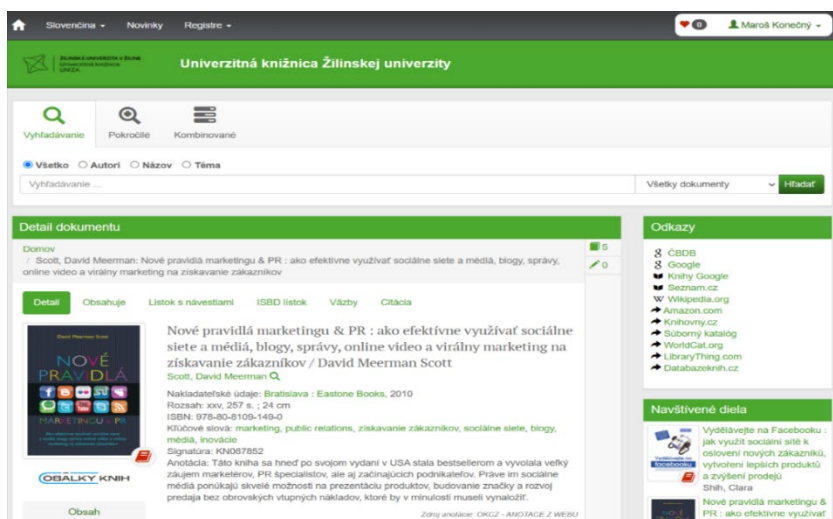
Novinky v roku 2024

Nový knižnično-informačný systém Tritius

UK v roku 2024 prešla významnou technologickou inováciou – úspešne bol v decembri spustený nový systém Tritius, ktorý nahradil dovtedajší DaWinci, a priniesol moderné, efektívne a prívetivé riešenie pre správu knižničných služieb. Jeho zavedenie znamenalo zlepšenie prístupu k informačným zdrojom, automatizáciu viacerých procesov a komfortnejšie vyhľadávanie titulov pre našich používateľov.

Implementácia systému predstavovala rozsiahly proces od analýzy trhu, komunikácie s potenciálnymi dodávateľmi, verejného obstarávania a samotného nastavovania a konverzie bibliografických dát a funkcionalít potrebných pre chod v prostredí univerzity. Zamestnanci UK absolvovali školenia k novému formátu spracovania knižničných dát v Slovenskej národnej knižnici a ďalšie školenia potrebné k práci v systéme od dodávateľa KIS TRITIUS.

Pri prechode na nový systém UK UNIZA kladla dôraz na bezproblémovú kontinuitu služieb, pričom bol zabezpečený plynulý prechod pre používateľov bez výraznejších obmedzení. Vďaka Tritiu sa Univerzitná knižnica stala ešte flexibilnejšou a prístupnejšou akademickej komunite.

Obr. č. 8 Snímka obrazovky online katalógu KIS Tritius

Spustenie informačného systému REPČO

UK v októbri spustila nový systém obsahujúci celú históriu zaevidovanej publikačnej činnosti a ohlasov UNIZA – REPČO. Okrem historických dát sa do systému v denných intervaloch importujú všetky novovzniknuté záznamy z národného systému CREPČ2. Spusteniu predchádzalo aj manuálne upravovanie záznamov zamestnancami knižnice, nakoľko nebolo možné všetky záznamy upraviť automaticky. Celkový počet takto upravených záznamov v roku 2024 bol 25 577.

Knižničné kooltiky

V priebehu roka 2024 sa rozšírila ponuka tichých boxov. Tento trend, ktorý UK prevzala zo svetových knižníc sa uchytil aj v prostredí UNIZA a priestory sú pravidelne obsadzované a rezervované vopred. Aktuálne majú používatelia UK k dispozícii na výber z piatich tichých boxov s možnosťou zapožičania rôznej podpornej IKT.

Nová 3D tlačiareň

V multimediálnej zóne Creo Lab na 1. poschodí za Všeobecnou študovňou pribudla nová 3D SLA tlačiareň Prusa SL1S SPEED, ktorá je charakteristická možnosťou tlače detailnejších a menších modelov.

Informačné centrum Europe Direct Žilina

Informačné centrum Europe Direct Žilina je súčasťou siete informačných centier Europe Direct (EDIC), projektu Európskej komisie (EK), ktorý na Slovensku funguje od roku 2005. EDIC poskytuje svoje služby v Univerzitnej knižnici UNIZA od 1. januára 2018.

Poslaním EDIC Žilina je prispievať k šíreniu informácií o aktuálnych témach Európskej únie, sprostredkovať hlavné informačné potreby občanov kraja ako podklad pre tvorbu nových stratégií a politík EK a poskytovať spätnú väzbu o účinnosti týchto politík v našom regióne.

Stanovené ciele:

- Informovať cieľové skupiny o princípoch fungovania EÚ, aktuálnych politikách a legislatíve v oblastiach podstatných pre tieto skupiny
- Prinášať aktuálne informácie o príprave nových politík a vytvárať platformy pre zapájanie odborníkov z nášho kraja do tohto procesu
- Iniciovať verejné diskusie a stretnutia kľúčových aktérov na témy, ktoré aktuálne rezonujú v európskom spoločenstve
- Efektívne podporovať občanov kraja informačnou a konzultačnou činnosťou pri ich zapájaní sa do života v spoločnom priestore EÚ (napr. možnosti štúdia a práce v EÚ, spoločné európske projekty rôznych cieľových skupín, podnikanie v EÚ a pod.)
- Pripravovať stretnutia a prezentácie zástupcov v európskych štruktúrach s občanmi kraja
- Podporovať prezentáciu príkladov dobrej praxe v regióne pri využívaní európskych zdrojov

Významným prínosom EDIC Žilina v akademickom prostredí je oslovovanie rôznych cieľových skupín verejnosti, šírenie informácií o možnostiach štúdia na UNIZA a prezentácia univerzity na všetkých podujatiach centra.

Plán aktivít, ktorý EDIC Žilina mal na rok 2024, sa úspešne naplnil.

- Návšteva centra EDIC v UK: 39
- Návšteva infostánkov na podujatiach organizovaných inými: 2 162 účastníkov
- Počty účastníkov na organizovaných a spoluorganizovaných akciách EDIC: 1 978 účastníkov
- 12 prednášok pre študentov vysokých, stredných a základných škôl: 513 účastníkov
- Aktuálne správy z Európskej komisie: 54 krátkych správ

Na webovej stránke Europe Direct Žilina sa v roku 2024 zaznamenalo 13 168 relácií od 2 239 používateľov.

Facebook EDIC zaznamenal nárast v sledovanosti. Celkový počet stúpol o 28 sledovateľov. K dátumu 1. 1. 2025 facebookovú stránku sledovalo 600 používateľov. Na Facebooku EDIC boli príspevky v roku 2024 zobrazené 6 800-krát a bolo zaznamenaných 1 300 interakcií pri 138 príspevkoch.

Instagram zaevidoval taktiež nárast sledovanosti. Oproti roku 2023 stúpol počet sledovateľov o 41 a v novom roku sleduje profil 831 používateľov. Príspevky boli zobrazené 7 534-krát a s obsahom bolo zaznamenaných 432 interakcií. Celkovo bolo publikovaných 102 príspevkov a 342 príbehov.

Prehľad aktivít knižnice

Tabuľka č. 17 dokresľuje intenzitu a škálu aktivít UK. Prevažná časť z nich bola organizovaná priamo knižnicou. Spolu bolo 59 podujatí, na ktorých sa zúčastnilo 4 975 návštevníkov.

Tab. č. 17

Prehľad podujatí UK počas roka 2024				
Dátum	Názov	Prezenčne/Online	Organizácia	Počet návštevníkov
JANUÁR				
14.-28. 1. 2024	Stretnutie s účastníkmi BELC	Prezenčne	EDIC	6
22.-25. 1. 2024	Informačné stretnutia s poslancami a členmi partnerských skupín	Prezenčne	EDIC	3
31. 1. 2024	Magický večer	Prezenčne	UK, EDIC	45
FEBRUÁR				
5. 2. 2024	Prednáška k MDT pre študentov SŠ	Prezenčne	UK	8
6. 2. 2024	DOD FHV	Prezenčne	UK, EDIC	110
7. 2. 2024	DOD FBI	Prezenčne	UK, EDIC	290
8. 2. 2024	DOD SVF	Prezenčne	UK, EDIC	200
8. 2. 2024	Fungovanie EÚ 1	Prezenčne	EDIC	55
9. 2. 2024	Prednáška k MDT pre študentov SŠ	Prezenčne	UK	8
9. 2. 2024	DOD FPEDAS	Prezenčne	UK, EDIC	350
14. 2. 2024	DOD FEIT	Prezenčne	UK, EDIC	200
13. – 14. 2. 2024	PDCS- workshop	Prezenčne	UK, EDIC	20
26. 2. 2024	Oslava 20. výročia členstva Slovenska v EÚ	Prezenčne	EDIC UNIZA	130
29. 2. 2024	Ako funguje EÚ 2	Prezenčne	EDIC	120
MAREC				
4. 3. 2024	Ako využívať vybrané nástroje AI	Prezenčne	UK, EDIC	45
4. 3. 2024	Fungovanie EÚ 3	Prezenčne	EDIC	13
4. 3 – 8. 3. 2024	TSK 2024	Prezenčne	UK, EDIC	145
25. 3. 2024	Konferencia AI a MY	Prezenčne	EDIC	120
APRÍL				
1. 4.-9. 6. 2024	Medzinárodná escape room o EÚ a dezinformáciach	Online	EDIC	120

17. 4. 2024	Magický večer spoločenských hier	Prezenčne	UK, EDIC	16
18. 4. 2024	Workshop AI pre ERASMUS	Prezenčne	UK, EDIC	16
22. 4. 2024	Diskusia o voľbách do EP so seniormi	Prezenčne	EDIC	16
25. 4. 2024	Mladý Európan – regionálne kolo	Prezenčne	UK, EDIC	50
MÁJ				
9. 5. 2024	Deň Európy	Prezenčne	UK, EDIC	268
14. 5. 2024	Medzinárodná online diskusia o eurovoľbách a demokracii	Online	EDIC	85
16. 5. 2024	Stretnutie akademických knižníc SAK	Prezenčne	UK	35
20. 5. 2024	Ako funguje EÚ	Prezenčne	EDIC	25
20. 5. 2024	Kampaň na zvýšenie povedomia o voľbách do EP	Online	EDIC	75
22. 5. 2024	Magický večer spoločenských hier	Prezenčne	UK, EDIC	14
23. 5. 2024	Verejná diskusia - Úloha Európskeho parlamentu	Online/prezenčne	EDIC	120
JÚN				
12. 6. 2024	Mladý Európan – národné kolo	Prezenčne	EDIC	80
12. 6. 2024	Mladý Digitálny Európan – národné kolo	Prezenčne	EDIC	25
14. 6. 2024	Analýza výsledkov volieb do EP	Online/prezenčne	EDIC	60
25.-27. 6. 2024	Letná akadémia pre mládež o možnostiach v EÚ	Prezenčne	EDIC	45
JÚL				
2. 7. 2024	Prednáška o UK pre prvákov Sjf UNIZA	Prezenčne	UK	100
11. 7. 2024	Festival Pohoda	Prezenčne	EDIC	242
25. 7. 2024	Outdoor workshop - EÚ a klimatické zmeny	Prezenčne	EDIC	35
AUGUST				
1.- 31. 8. 2024	Prieskum EDIC	Online	EDIC	50
15. 8. 2024	Stretnutie mládeže - Erasmus+ a DiscoverEU	Prezenčne	EDIC	50

28. 8. 2024	Európa na kolesách - mobilný infobod EDIC	Prezenčne	EDIC	80
SEPTEMBER				
1. 9.-12. 9. 2024	EÚ na školách	Prezenčne	EDIC	300
5. 9. 2024	SENIOR EURÓPAN	Prezenčne	EDIC, UK	36
16. 9. 2024	TRITIUS - školenie	Prezenčne	UK	12
20. 9. 2024	Mládežnícka debata - EÚ a dezinformácie	Prezenčne	EDIC	70
27. 9. 2024	Noc vedy	Prezenčne	UK/EDIC	500
28. 9. 2024	ŽLF	Prezenčne	UK/EDIC	150
OKTÓBER				
4. 10. 2024	Školská jedáleň ako priestor pre vzdelávanie a udržateľnosť - workshop	Prezenčne	UK, EDIC	37
8. 10. 2024	Seminár - Možnosti financovania MSP z fondov EÚ	Prezenčne	EDIC	40
28. 10. 2024	Magický večer spoločenských hier	Prezenčne	UK	8
29. 10. 2024	Vyhľadávanie EIZ Kurz pre študentov KMKD	Prezenčne	UK	15
NOVEMBER				
5. 11. 2024	Vyhľadávanie EIZ Kurz pre študentov KMKD	Prezenčne	UK	12
7. 11. 2024	Budúcnosť Európy - Panelová diskusia	Prezenčne	EDIC	100
12. 11. 2024	Vyhľadávanie EIZ Kurz pre študentov KMKD	Prezenčne	UK	13
22. 11. 2024	Tréning mediálnej gramotnosti pre učiteľov	Prezenčne	EDIC	30
12.-13. 11. 2024	Výstava SLOVART	Prezenčne	UK	120
DECEMBER				
10. 12. 2024	Vyhľadávanie v elektronických databázach – kurz	Prezenčne	UK	20
12. 12. 2024	Ročné zhodnotenie – EDIC SR	Prezenčne	EDIC	25
20. 12. 2024	MEDart 2024– FHV, KMKD UNIZA	Prezenčne	UK/EDIC	80
Spolu				4 975